

PSALMUS CXIX

SECUNDUM HEBRÆOS.

V. v. — Alleluia.

1. *Aleph.* Beati immaculati in via, qui ambulat in lege Domini.
2. Beati qui scrutantur testimonia ejus; in toto corde exquirunt eum.
3. Non enim qui operantur iniquitatem, in viis ejus ambulaverunt.
4. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis.
5. Utinam dirigantur viæ meæ, ad custodiendas justificationes tuas.
6. Tunc non confundar, cum perspexero in omnibus mandatis tuis.
7. Confitebor tibi in directione cordis, in eo quod didici judicia justitiæ tuæ.
8. Justificationes tuas custodiam: non me derelinquas usquequaque.
9. *Beth.* In quo corrigit adolescenter viam suam? in custodiendo sermones tuos.
10. In toto corde meo exquisivi te: ne repellas me a mandatis tuis.
11. In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccem tibi.
12. Benedictus es, Domine: doce me justificationes tuas.
13. In labiis meis pronuntiavi omnia judicia oris tui.
14. In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus divitiis.
15. In mandatis tuis exercebor, et considerabo vias tuas.
16. In justificationibus tuis meditabor: non obliviscar sermones tuos.
17. *Gimel.* Tribue servo tuo, vivifica me, et custodiam sermones tuos.
18. Revela oculos meos, et considerabo mirabilia de lege tua.
19. Incola ego sum in terra: non abscondas a me mandata tua.
20. Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas, in omni tempore.
21. Increpasti superbos: maledicti qui declinant a mandatis tuis.
22. Aufer a me opprobrium et contemptum, quia testimonia tua exquisivi.

V. s. h.

- Aleph.* Beati immaculati in via: qui ambulat in lege Domini.
- Beati qui custodiunt testimonia ejus: in toto corde requirunt [al. *requirent*] eum.
- Non enim qui operantur iniquitatem, in viis ejus ambulaverunt.
- Tu mandasti præcepta tua custodiri nimis.
- Utinam dirigantur viæ meæ, ad custodienda præcepta tua.
- Tunc non confundar, cum respexero ad omnia mandata tua.
- Confitebor tibi in directione cordis: cum didicero judicia justitiæ tuæ.
- Præcepta tua custodiam: ne derelinquas me nimis.
- Beth.* In quo corrigit juvenis [h. *mundabit puer*] semitam suam, cum custodierit [h. *ut custodiat*] verba tua.
- In toto corde meo exquisivi te: ne errare me facias a mandatis tuis.
- In corde meo abscondi eloquium tuum, ut non peccem tibi.
- Benedictus tu [al. *es*], Domine: doce me præcepta tua.
- In labiis meis narraui omnes justitias [h. *omnia judicia*] oris tui.
- In via testimoniorum tuorum lætatus [h. *ga-visus*] sum, quasi in omnibus divitiis.
- In præceptis tuis meditabor, et contemplantur semitas tuas.
- In justitiis [h. *præceptis*] tuis delectabor, non obliviscar verba tua.
- Gimel.* Tribue servo tuo: vivam, et custodiam verba tua.
- Revela oculos meos, et videbo [h. *aspiciam*] mirabilia de [al. *in*] lege tua.
- Advena ego sum in terra: ne abscondas a me mandata [h. *præcepta*] tua.
- Desideravit anima mea desiderare [h. *meditari anima mea desideravit*] judicia tua in omni tempore.
- Increpasti superbos: maledicti qui recedunt a mandatis tuis.
- Aufer a me opprobrium et contemptum, quoniam testimonia tua exquisivi.

23. Etenim sederunt principes, et adversum me loquebantur: servus autem tuus exercebatur in justificationibus tuis.

24. Nam et testimonia tua meditatio mea est, et consilium meum justificationes tuæ.

Daleth. 25. Adhæsit pavimento anima mea: vivifica me secundum verbum tuum.

26. Vias meas enuntiavi, et exaudivisti me: doce me justificationes tuas.

27. Viam justificationum tuarum instrue me, et exercebor in mirabilibus tuis.

28. Dormitavit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

29. Viam iniquitatis amove a me, et de lege tua miserere mei.

30. Viam veritatis elegi, judicia tua non sum oblitus.

31. Adhæsi testimoniis tuis, Domine: noli me confundere.

32. Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum.

He. 33. Legem pone mihi, Domine, viam justificationum tuarum, et exquiram eam semper.

34. Da mihi intellectum, et scrutabor legem tuam; et custodiam illam in toto corde meo.

35. Deduc me in semitam mandatorum tuorum: quia ipsam volui.

36. Inclina cor meum in testimonia tua, et non in avaritiam.

37. Averte oculos meos, ne videant vanitatem: in via tua vivifica me.

38. Statue servo tuo eloquium tuum, in timore tuo.

39. Amputa opprobrium meum, quod suscipatus sum, quia judicia tua jucunda.

40. Ecce concupivi mandata tua: in æquitate tua vivifica me.

Vau. 41. Et veniat super me misericordia tua, Domine: salutare tuum secundum eloquium tuum.

42. Et respondebo exprobrantibus mihi verbum: quia speravi in sermonibus tuis.

43. Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque: quia in judiciis tuis speravi.

44. Et custodiam legem tuam semper: in sæculum et in sæculum sæculi.

45. Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquisivi.

Etenim sederunt principes, adversum me loquebantur: servus autem tuus meditabatur præcepta tua.

Sed et testimonia tua voluntas [h. *delectatio*] mea, quasi viri [h. *constitit*] amicissimi mei.

Daleth. Adhæsit pulveri anima mea: vivifica me juxta verbum tuum.

Vias meas exposui [h. *narravi*], et exaudivisti me [al. *tac. me*]: doce me justitiam tuam [h. *præcepta tua*].

Viam præceptorum tuorum [h. *mandatorum*] fac me intelligere, et loquar in mirabilibus tuis.

Distillavit anima mea præ stultitia: serva [h. *confirma*] me juxta eloquium tuum.

Viam mendacii aufer a me, et legem tuam dona mihi [h. *miserere mei*].

Viam fidei elegi: judicia tua proponebam.

Adhæsi testimoniis tuis: Domine, ne confundas me.

Viam mandatorum tuorum curram: quoniam dilatasti cor meum.

He. Ostende [h. *illumina*] mihi, Domine, viam præceptorum tuorum, et custodiam eam per vestigium.

Doce me, et observabo legem tuam: et custodiam eam in toto corde.

Deduc me in semitam mandatorum [h. *præceptorum*] tuorum: quia ipsam volui.

Inclina cor meum ad testimonia tua, et non ad avaritiam.

Averte oculos meos, ne videant vanitatem: in via tua vivifica me.

Suscita servo tuo eloquium tuum, in timorem tuum.

Averte opprobrium meum quod reveritus sum: quia [al. *tac. quia*] judicia tua bona.

Ecce desideravi præcepta [h. *mandata*] tua: in justitia tua vivifica me.

Vau. Et veniant mihi misericordiae tuæ, Domine, et salus tua juxta eloquium tuum.

Et respondebo exprobrantibus mihi sermonem: quia speravi in sermone tuo.

Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque: quia judicia tua expectavi.

Et custodiam legem tuam jugiter: in sempiternum, et ultra.

Et ambulabo in spatioso: quia præcepta tua quasivi.

46. Et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum : et non confundebam.

47. Et meditabar in mandatis tuis, quæ dilexi.

48. Et levavi manus meas ad mandata tua, quæ dilexi : et exercebar in justificationibus tuis.

Zain. 49. Memor esto verbi tui servo tuo, in quo mihi spem dedisti.

50. Hæc me consolata est in humilitate mea : quia eloquium tuum vivificavit me.

51. Superbi inique agebant usquequaque : a lege autem tua non declinavi.

52. Memor fui judiciorum tuorum a sæculo, Domine, et consolatus sum.

53. Defectio tenuit me, pro peccatoribus dereliquentibus legem tuam.

54. Cantabiles mihi erant justificationes tuæ, in loco peregrinationis meæ.

55. Memor fui nocte nominis tui, Domine : et custodivi legem tuam.

56. Hæc facta est mihi : quia justificationes tuas exquisivi.

Heth. 57. Portio mea, Domine, dixi, custodire legem tuam.

58. Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo : miserere mei secundum eloquium tuum.

59. Cogitavi vias meas : et converti pedes meos in testimonia tua.

60. Paratus sum, et non sum turbatus : ut custodiam mandata tua.

61. Funes peccatorum circumplexi sunt me : et legem tuam non sum oblitus.

62. Media nocte surgebam ad confitendum tibi, super judicia justificationis tuæ.

63. Particeps ego sum omnium timentium te, et custodientium mandata tua.

64. Misericordia tua, Domine, plena est terra : justificationes tuas doce me.

Teth. 65. Bonitatem fecisti cum servo tuo, Domine, secundum verbum tuum.

66. Bonitatem, et disciplinam, et scientiam doce me : quia mandatis tuis credidi.

67. Priusquam humiliarer ego deliqui : propterea eloquium tuum custodivi.

68. Bonus es tu, et in bonitate tua doce me justificationes tuas.

69. Multiplicata est super me iniquitas superbiorum : ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua.

70. Coagulatum est sicut lac cor eorum : ego vero legem tuam meditatus sum.

Et loquar in testimoniis tuis coram regibus, et non confundar.

Et delectabor in mandatis tuis, quæ dilexi.

Et levabo manus meas ad mandata tua, quæ dilexi, et loquar in præceptis tuis.

Zain. Memento sermonis servo tuo : quem me sperare fecisti.

Hæc est consolatio mea in afflictione mea : quia eloquium tuum vivificavit me.

Superbi deridebant me inimicis : a lege tua non declinavi.

Recordatus sum judiciorum tuorum a sæculo, Domine, et consolatus sum.

Horror obtinuit me ab impiis, qui dereliquerunt legem tuam.

Carmina erant mihi præcepta tua, in domo peregrinationis meæ.

Recordatus sum in nocte nominis tui, Domine, et custodivi legem tuam.

Hoc factum est mihi : quia præcepta tua custodivi.

Heth. Pars mea, Domine, dixi, ut custodiam verbum tuum.

Deprecatus sum vultum tuum in toto corde : miserere mei secundum eloquium tuum.

Recogitavi vias meas, et converti pedes meos ad testimonia tua.

Festinavi, et non neglexi, custodire mandata tua.

Funes impiorum implicaverunt me : legem tuam non sum oblitus.

Medio noctis surgam ad confitendum tibi, super judicia justitiæ [al. *justificationis*] tuæ.

Particeps ego sum omnium timentium te, et custodientium præcepta tua.

Misericordia tua, Domine, completa est terra, præcepta tua doce me.

Teth. Benefecisti cum servo tuo, Domine : secundum verbum tuum.

Bonum sermonem, et scientiam doce me : quia mandatis tuis credidi.

Antequam audirem, ego ignoravi : nunc autem eloquium tuum custodivi.

Bonus es tu, et beneficus : doce me præcepta tua.

Applicabant mihi mendacium superbi, ego autem in toto corde servabam præcepta tua.

Incrassatum est velut adeps cor eorum, et ego in lege tua delectabar.

71. Bonum mihi quia humiliasti me : ut discam justificationes tuas.

72. Bonum mihi lex oris tui, super millia auri et argenti.

Jod. 73. Manus tuæ fecerunt me, et plasmaverunt me : da mihi intellectum, et discam mandata tua.

74. Qui timent te, videbunt me, et lætabuntur : quia in verba tua supersperavi.

75. Cognovi, Domine, quia æquitas judicia tua : et in veritate tua humiliasti me.

76. Fiat misericordia tua ut consoletur me, secundum eloquium tuum servo tuo.

77. Veniant mihi miserationes tuæ, et vivam : quia lex tua meditatio mea est.

78. Confundantur superbi, quia injuste iniquitatem fecerunt in me : ego autem exercebor in mandatis tuis.

79. Convertantur mihi timentes te, et qui noverunt testimonia tua.

80. Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar.

Caph. 81. Defecit in salutare tuum anima mea, et in verbum tuum supersperavi.

82. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, dicentes : Quando consolaberis me ?

83. Quia factus sum sicut uter in pruina : justificationes tuas non sum oblitus.

84. Quot sunt dies servi tui ? quando facies de persequentibus me judicium ?

85. Narraverunt mihi iniqui fabulationes : sed non ut lex tua.

86. Omnia mandata tua veritas : inique persecuti sunt me, adjuva me.

87. Paulo minus consummaverunt me in terra : ego autem non dereliqui mandata tua.

88. Secundum misericordiam tuam vivifica me : et custodiam testimonia oris tui.

Lamed. 89. In æternum, Domine, verbum tuum permanet in cælo.

90. In generationem et generationem veritas tua : fundasti terram, et permanet.

91. Ordinatione tua perseverat dies : quoniam omnia serviunt tibi.

92. Nisi quod lex tua meditatio mea est : tunc forte perissem in humilitate mea.

93. In æternum non obliviscar justificationes tuas : quia in ipsis vivificasti me.

94. Tuus sum ego, salva me fac : quoniam justificationes tuas exquisivi.

95. Me expectaverunt peccatores ut perderent me : testimonia tua intellexi.

Bonum [al. add. *est*] mihi quia afflictus sum, ut discerem præcepta tua.

Melior est mihi lex oris tui : super millia auri et argenti.

Jod. Manus tuæ fecerunt me, et firmaverunt me [al. *tac. me*] : doce me, et discam mandata tua.

Qui timent te, videbunt me, et lætabuntur : quia sermonem tuum exspectavi.

Scio, Domine, quia justum judicium tuum, et vere afflixisti me.

Sit, obsecro, misericordia tua in consolatione mea : sicut locutus es servo tuo.

Veniant mihi miserationes tuæ, et vivam : quia lex tua delectatio mea.

Confundantur superbi, quoniam inique contriverunt me : ego autem loquar in præceptis tuis.

Revertantur ad me qui timent te, et qui sciunt testimonium tuum.

Fiat cor meum perfectum in præceptis tuis, ut non confundar.

Caph. Defecit in salutare tuum anima mea : in verbum tuum exspectavi.

Consumpti sunt oculi mei in verbum tuum : dicentes, quando consolaberis me :

Et cum essem quasi uter in pruina : præcepta tua non sum oblitus.

Quot sunt dies servi tui ? quando facies in persequentibus me judicium ?

Foderunt mihi superbi foveas, quæ non erant juxta legem tuam.

Omnia mandata tua vera : falso persecuti sunt me, auxiliare mihi.

Paulo minus consumperunt me in terra : ego autem non dimisi præcepta tua.

Secundum misericordiam tuam vivifica me, et custodiam testimonia oris tui.

Lamed. In æternum [al. *seculum*], Domine, verbum tuum permanet in cælo.

In generatione, et generatione fides tua : fundasti terram, et stat.

Judicio tuo stant usque hodie : quia omnia serviunt tibi.

Nisi quod lex tua delectatio mea : forte perissem in pressura mea.

In sempiternum non obliviscar præceptorum tuorum : quia per ipsa vivificasti me.

Tuus ego sum, salva me : quoniam præcepta tua quasivi.

Me expectaverunt impii, ut perderent me : testimonium tuum considerabo.

96. Omnis consummationis vidi finem : latum mandatum tuum nimis.

Mem. 97. Quomodo dilexi legem tuam, Domine! tota die meditatio mea est.

98. Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo : quia in æternum mihi est.

99. Super omnes docentes me intellexi : quia testimonia tua meditatio mea est.

100. Super senes intellexi : quia mandata tua quesivi.

101. Ab omni via mala prohibui pedes meos : ut custodiam verba tua.

102. A judiciis tuis non declinavi : quia tu legem posuisti mihi.

103. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel ori meo.

104. A mandatis tuis intellexi : propterea odivi omnem viam iniquitatis.

Nun. 105. Lucerna pedibus meis verbum tuum, et lumen semitis meis.

106. Juravi et statui custodire judicia justitiæ tuæ.

107. Humiliatus sum usquequaque, Domine; vivifica me secundum verbum tuum.

108. Voluntaria oris mei beneplacita fac, Domine, et judicia tua doce me.

109. Anima mea in manibus meis semper, et legem tuam non sum oblitus.

110. Posuerunt peccatores laqueum mihi : et de mandatis tuis non erravi.

111. Hæreditate acquisivi testimonia tua in æternum : quia exultatio cordis mei sunt.

112. Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum, propter retributionem.

Samech. 113. Iniquos odio habui, et legem tuam dilexi.

114. Adjutor et susceptor meus es tu : et in verbum tuum supersperavi.

115. Declinate a me, maligni, et scrutabor mandata Dei mei.

116. Suscipe me secundum eloquium tuum, et vivam : et non confundas me ab expectatione mea.

117. Adjuva me, et salvus ero, et meditabor in justificationibus tuis semper.

118. Sprevisisti omnes discedentes a judiciis tuis : quia injusta cogitatio eorum.

119. Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ : ideo dilexi testimonia tua.

120. Confige timore tuo carnes meas : a judiciis enim tuis timui.

Omnis consummationis vidi finem : latum mandatum [h. *præceptum*] tuum nimis.

Mem. Quam dilexi legem tuam! tota die hæc meditatio mea.

Super inimicos meos instruxisti me mandato tuo : quia in sempiternum hoc est mihi.

Super omnes qui docebant me, eruditus sum : quia testimonia tua meditatio mea.

Super senes intellexi : quia præcepta tua servavi.

Ab omni semita mala prohibui pedes meos, ut custodirem [al. *custodiam*] verba tua.

A judiciis tuis non recessi : quia tu illumina- nasti me.

Quam dulce gutturi meo eloquium tuum, super mel ori meo.

Præcepta tua considerabam : propterea odivi omnem semitam mendacii.

Nun. Lucerna pedi meo verbum tuum, et lux semitæ meæ.

Juravi, et perseverabo : ut custodiam judicia justitiæ tuæ.

Afflictus sum usque nimis : Domine, vivifica me juxta verbum tuum.

Voluntaria oris mei complacent tibi, Domine, et secundum judicia tua doce me.

Anima mea in manu mea semper, et legis tuæ non sum oblitus.

Posuerunt impii laqueum mihi, et a præceptis tuis non aberravi.

Hæreditas mea testimonia tua in sempiternum : quia gaudium cordis mei sunt.

Inclinavi cor meum ut facerem justitias tuas, propter æternam retributionem.

Samech. Tumultuosos odivi, et legem tuam dilexi.

Protectio mea et scutum meum tu es : verbum tuum expectavi.

Recedite a me, maligni, et custodiam mandata Dei mei.

Confirma me secundum verbum tuum, et vivam : et noli me confundere ab expectatione mea.

Auxiliare mihi, et salvus ero : et delectabor in præceptis tuis jugiter.

Abjecisti omnes qui aversantur præcepta tua : quia mendax cogitatio eorum.

Quasi scorium computasti omnes impios terræ : propterea dilexi testimonia tua.

Horripilavit a timore tuo caro mea, et judicia tua timui.

Ain. 121. Feci judicium et justitiam : non tradas me calumniantibus me.

122. Suscipe servum tuum in bonum : non calumnientur me superbi.

123. Oculi mei defecerunt in salutare tuum, et in eloquium justitiæ tuæ.

124. Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam, et justificationes tuas doce me.

125. Servus tuus sum ego : da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

126. Tempus faciendi, Domine : dissipaverunt legem tuam.

127. Ideo dilexi mandata tua super aurum et topazium.

128. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar : omnem viam iniquam odio habui.

Phē. 129. Mirabilia testimonia tua : ideo scrutata est ea anima mea.

130. Declaratio sermonum tuorum illuminat : et intellectum dat parvulis.

131. Os meum aperui, et attraxi spiritum : quia mandata tua desiderabam.

132. Aspice in me, et miserere mei, secundum judicium diligentium nomen tuum.

133. Gressus meos dirige secundum eloquium tuum : et non dominetur mei omnis injustitia.

134. Redime me a calumniis hominum, ut custodiam mandata tua.

135. Faciem tuam illumina super servum tuum, et doce me justificationes tuas.

136. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei : quia non custodierunt legem tuam.

Sade. 137. Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.

138. Mandasti justitiam testimonia tua, et veritatem tuam nimis.

139. Tabescere me fecit zelus meus : quia oblitus sum verba tua inimici mei.

140. Ignitum eloquium tuum vehementer : et servus tuus dilexit illud.

141. Adolescentulus sum ego, et contemptus : justificationes tuas non sum oblitus.

142. Justitia tua, justitia in æternum; et lex tua veritas.

143. Tribulatio et angustia invenerunt me : mandata tua meditatio mea est.

144. Equitas testimonia tua in æternum : intellectum da mihi, et vivam.

Coph. 145. Clamavi in toto corde meo, exaudi me, Domine : justificationes tuas requiram.

Ain. Feci judicium et justitiam : ne derelinquas me his qui calumniantur me.

Sponde pro servo tuo in bonum : ne calumnientur me superbi.

Oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium justitiæ tuæ.

Fac cum servo tuo juxta misericordiam tuam, et præcepta tua doce me.

Servus tuus sum ego, instrue me : et cognoscam testimonia tua.

Tempus est ut facias, Domine : prævaricati sunt legem tuam.

Propterea dilexi mandata tua super aurum et topazium.

Propterea in [al. *ad*] universa præcepta tua direxi : omnem semitam mendacii odio habui.

Phē. Mirabilia testimonia tua; ideo scrutata est ea anima mea.

Ostium sermonum tuorum lucidum, docens [al. *docet*] parvulos.

Os meum aperui et respiravi : quia mandata [h. *præcepta*] tua desiderabam.

Respice ad me, et miserere mei : juxta judicium diligentium nomen tuum.

Gressus meos firma [al. *confirma*] in sermone [h. *eloquio*] tuo, et non des potestatem in me universæ iniquitati.

Redime me a calumnia hominis, et custodiam præcepta [h. *mandata*] tua.

Vultum tuum ostende servo tuo, et doce me præcepta tua.

Rivi aquarum fluebant de oculis meis : quia non custodierunt legem tuam.

Sade. Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.

Præcepisti justitiam testimoniis tuis, et veritatem nimis.

Consumpsit me zelus meus : quia oblitus sum verborum tuorum hostes mei.

Probatus sermo tuus nimis, et servus tuus dilexit illum.

Parvulus ego sum, et contemptibilis : sed præcepta tua non sum oblitus.

Justitia tua, justitia sempiterna, et lex tua veritas.

Tribulatio et angustia invenerunt me : mandata tua voluntas mea est.

Justa testimonia tua semper [h. *secundum*] : doce me, et vivam.

Coph. Clamavi in toto corde, exaudi me, Domine : præcepta tua custodiam.

146. Clamavi ad te: saluum me fac, ut custodiam mandata tua.

147. Præveni in maturitate, et clamavi: quia in verba tua supersperavi.

148. Prævenit oculi mei ad te diluculo, ut meditarer eloquia tua.

149. Vocem meam audi secundum misericordiam tuam, Domine, et secundum iudicium tuum vivifica me.

150. Appropinquerunt persequentes me iniquitati: a lege autem tua longe facti sunt.

151. Prope es tu, Domine, et omnes viæ tuæ veritas.

152. Initio cognovi de testimoniis tuis: quia in æternum fundasti ea.

Res. 153. Vide humilitatem meam, et eripe me: quia legem tuam non sum oblitus.

154. Iudica iudicium meum, et redime me: propter eloquium tuum vivifica me.

155. Longe a peccatoribus salus: quia iustificationes tuas non exquisierunt.

156. Misericordiæ tuæ multæ, Domine: secundum iudicium tuum vivifica me.

157. Multi qui persequuntur me, et tribulant me: a testimoniis tuis non declinavi.

158. Vidi prævaricantes, et tabescbam: quia eloquia tua non custodierunt.

159. Vide quoniam mandata tua dilexi, Domine: in misericordia tua vivifica me.

160. Principium verborum tuorum, veritas: in æternum omnia iudicia iustitiæ tuæ.

Sin. 161. Principes persecuti sunt me gratis, et a verbis tuis formidavit cor meum.

162. Letabor ego super eloquia tua, sicut qui invenit spolia multa.

163. Iniquitatem odio habui, et abominatus sum: legem autem tuam dilexi.

164. Septies in die laudem dixi tibi, super iudicia iustitiæ tuæ.

165. Pax multa diligentibus legem tuam, et non est illis scandalum.

166. Expectabam salutare tuum, Domine, et mandata tua dilexi.

167. Custodivit anima mea testimonia tua, et dilexit ea vehementer.

168. Servavi mandata tua et testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

Tau. 169. Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo, Domine: iuxta eloquium tuum da mihi intellectum.

170. Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundum eloquium tuum eripe me.

Invocavi te, saluum me fac, et custodiam testimonia tua.

Surgebam adhuc in tenebris, et clamabam, verbum tuum expectans.

Præveniebant oculi mei vigilias, ut meditarer in sermonibus tuis.

Vocem meam exaudi iuxta misericordiam tuam: Domine, secundum iudicium tuum vivifica me.

Appropinquerunt persecutores mei sceleris, et a lege tua procul facti sunt.

Prope es tu, Domine, et omnia mandata tua veritas.

A principio novi de testimoniis tuis: quod in æternum fundaveris ea.

Res. Vide afflictionem meam, et eripe me: quia legis tuæ non sum oblitus.

Judica causam meam, et redime me: in sermone tuo vivifica me.

Longe ab impiis salus: quia præcepta tua non quaesierunt.

Misericordiæ tuæ multæ, Domine: iuxta iudicia tua vivifica me.

Multi qui persequuntur me, et affligunt me: a testimoniis tuis non declinavi.

Vidi prævaricatores tuos, et tabescbam: quia verbum tuum non custodierunt.

Vide quoniam præcepta tua dilexi: Domine, iuxta misericordiam tuam vivifica me.

Caput verborum tuorum veritas, et in sempiternum omne iudicium iustitiæ tuæ.

Sin. Principes persecuti sunt me sine causa: verba autem tua timuit cor meum.

Gaudens ego sum in eloquio tuo: sicut qui invenit spolia multa.

Mendacium odio habui, et detestatus sum: legem [al. add. autem] tuam dilexi.

Septies in die laudavi te super iudiciis iustitiæ tuæ.

Pax multa diligentibus legem tuam, et non est illis scandalum.

Expectavi salutare tuum, Domine, et mandata tua feci.

Custodivit anima mea testimonia tua, et dilexit ea nimis.

Custodivi præcepta tua et testimonia tua, quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

Tau. Ingrediat[ur] [h. appropinquet] laus mea coram te, Domine: secundum verbum tuum doce me.

Veniat deprecatio mea ante vultum tuum: secundum eloquium tuum libera me.

171. Eructabunt labia mea hymnum, cum docueris me justificationes tuas.

172. Pronuntiabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

173. Fiat manus tua ut salvet me: quoniam mandata tua elegi.

174. Concupivi salutare tuum, Domine, et lex tua meditatio mea est.

175. Vivet anima mea, et laudabit te, et iudicia tua adjuvabunt me.

176. Erravi sicut ovis quæ perit: quare servum tuum, quia mandata tua non sum oblitus.

Fundant labia mea hymnum. docebis enim me præcepta tua.

Loquetur lingua mea sermonem tuum: quia omnia mandata tua iusta.

Sit manus tua ut auxiliatrix mea: quia præcepta tua elegi.

Desideravi salutare tuum, Domine, et lex tua voluntas mea.

Vivet anima mea, et laudabit te: et iudicia tua auxiliabuntur mihi.

Erravi quasi ovis perdita, quare servum tuum: quia mandatorum [h. præceptorum] tuorum non sum oblitus.

Argumentum. — « In hunc Psalmum varia congesta sunt, quæ ad pietatem alendam et confirmandam faciunt, hinc scopus est auctoris precipuus; ut doceat beatam vitam in observatione divinorum præceptorum esse positam. Quare precatur Deum, ut animam ad obedientiam suis legibus plene perfecteque præstandam ipsi confirmet, atque adeo caveat. ut ne ullis malis et formidinis, ullis illecebris et irritamentis ad transgrediendum eas impelli possit et incitari. Quibus continuas preces interseruntur, ut Deus eum conservet, eripiatque e conditione misera, in qua versatur. Quæ dum precatur, testatur simul suam innocentiam et puritatem a criminibus, quorum ab adversariis accusatur, atque sese commendat Dei favori et defensionem in omnibus vite sue periculis, argumento soepe repetito ab amore et studio suo erga leges divinas, a vite sue innocentia et puritate, hostium improbitate, Dei veracitate. » Rosenm. Vignit doctus eclesiasticus conscriptum carmen hac ratione, ut primum octostichum per omnes versus a prima alphabeti littera א incipiat, secundum a ב, tertium a ג, et sic deinceps. In quo ipso artificio, recentioris ætatis iudicio, præcipua causa ponenda est, quod non perpetua sed dissipata et abrupta oratione argumentum persequitur scriptor. Ex vers. 23 et 161 perclucere videtur, fuisse auctorem ordinis sui spectatissimum; vers. 46, 79 et multi alii prodero possint legis divine nuntium et interpretem. Divina lex variis in hoc Psalmo designatur nominibus, puta תורה lex in genere; דרך דרכים via, via; תמיכה semita; עֲדָתִים præcepta, gall. préceptes vel enseignements, Vulg. testimonia, puta divine voluntatis (Kimchi docet hoc nomine significari doctrinam divinam, quatenus habet adjuncta testimonia, i. e. sacramenta et ritus, qualia sunt circumcisio, sabbatum, etc.); עֲדָתִים edicta, gall. ordonnances, vel observances; חֻקֵּי statuta, vel decreta, Vulg. justificationes, quia ea iustos faciunt homines; מִצְוֹת jussa, Vulg. mandata, gall. ordres; שְׁפָטִים sententias, Vulg. iudicia, puta lex cum promissis et minis, quibus sancitur; דְּבַר verbum vel sermo; אִמְרָה verbum vel sermo, Vulg. eloquium.

I.

1. Beati qui sunt integri viæ (vitæ), qui ambulat in lege Jovæ.
2. Beati qui servant præcepta ejus, qui toto corde quaerunt eum.
3. Omnino non faciunt pravum facinus, in viis ejus ambulat.
4. Tu proposuisti edicta tua, ut observarentur valde (summo studio).
5. Utinam recte dirigantur viæ meæ, ita ut observem statuta tua.
6. Tunc non pudore afficiar, dum respexero omnia jussa tua.
7. Celebrabo te sincero animo, discens sententias tuas iustas.
8. Statuta tua observabo, ne derelinquas me nimis.

II.

9. Qua ratione puram reddet adolescens viam suam? custodiendo (se, vel viam, vitam) secundum verba tua.

10. Toto meo corde quæro te,
ne me aberrare sinas a jussis tuis.
11. In corde meo recondo sermones tuos,
ut non peccem in te.
12. Benedictus tu sis, Jova,
doce me statuta tua.
13. Labiis meis enarro
omnes sententias oris tui.
14. De via (observatione) præceptorum tuorum lætor,
velut de cunctis divitiis.
15. Edicta tua meditari volo,
et respicere vias tuas.
16. Statutis tuis oblecto me,
non obliviscar sermones tuos.

III.

17. Benefacias servo tuo, ut vivam,
et servabo verba tua.
18. Aperi oculos meos, ut aspiciam
mirabilia ex lege tua *apparentia*.
19. Peregrinus ego *sum* in terra (ideoque ignarus),
ne occultes a me jussa tua.
20. Comminuta (consumpta) est anima mea desiderio
sententiarum tuarum omni tempore.
21. Increpasti superbos : « Maledicti
qui aberrant a jussis tuis! »
22. Devolve a me opprobrium et contemptum,
nam præcepta tua servo.
23. Sedent principes, contra me colloquuntur,
servus tuus *interea* meditatur statuta tua.
24. Præcepta tua deliciae meae,
viri consilii (consilarii) mei.

IV.

25. Adhæret pulveri anima mea,
vitæ me restituere secundum verbum tuum.
26. Vias (res, vel actiones) meas enarro *tibi*, et exaudis me;
doce me statuta tua.
27. Viam edictorum tuorum fac me nosse,
et meditabor mirabilia tua.
28. Lacrymat (alius, *elanquet*) anima mea ex ægritudine,
erige me secundum verbum tuum.
29. Viam mendacii remove a me,
et legem tuam gratiose concede mihi.
30. Viam veritatis elegi,
sententias tuas posui (vitæ meæ regulam; alius : i. e. *servo*).

31. Inhæreo præceptis tuis,
Jova, ne me pudore afficias.
32. Viam jussorum tuorum curro (alius, *curram, si latam, etc.*),
nam latum facis (ab angustia; Maurer, *intelligens eorum reddis*) cor meum.

V.

33. Doce me, Jova, viam statutorum tuorum,
ut servem eam usque ad finem.
34. Intelligentem me redde, ut servem legem tuam,
et observem eam toto corde.
35. Fac ut ingrediar semitam jussorum tuorum,
nam ea delector.
36. Inclina cor meum ad præcepta tua,
neque ad lucrum *turpe*.
37. Præterire fac (averte) oculos meos, ne respiciant vanum (res vanas),
in viis tuis vivum (alacrem) me redde.
38. Stare fac (adimple) servo tuo verbum tuum,
quod *est* (dedisti) timori (timentibus) tui (vel, *qui deditus est timori tuo*).
39. Amove opprobrium meum, quod timeo,
nam sententiæ tuæ bonæ (justæ) *sunt*.
40. En, desiderio teneor edictorum tuorum,
pro justitia tua vivum me serva (Maurer ut vers. 37 membrum posterius).

VI.

41. Et superveniant mihi misericordiæ tuæ, Jova,
auxilium tuum secundum verbum tuum :
42. Ut respondeam conviciatori meo verbum (aliquid, rem);
nam fiduciam posui in verbo tuo.
43. Neve subtrahas ori meo verbum veritatis nimis,
nam sententias tuas exspecto.
44. Et observabo legem tuam continuo,
in perpetuum atque sempiternum.
45. Et incedam in spatio amplo (prosperitate),
nam edicta tua quæro.
46. Et loquar de præceptis tuis coram regibus,
neque erubescam.
47. Et oblectabo me jussis tuis,
quæ diligo.
48. Et tollam manus meas ad jussa tua (ea sancte habeo), quæ diligo,
et meditabor statuta tua.

VII.

49. Memor sis verbi *tui* servo tuo,
propterea quod spem fecisti mihi.
50. Hoc solatium *est* (vel *sit*) meum in miseria mea,
quod verbum tuam vitam (vel *prosperitatem*) mihi reddit.

51. Insolentes illudunt mihi valde,
a lege tua non deflecto.
52. Memor sum sententiarum tuarum ab antiquo,
et consolor me.
53. Æstus vehemensprehendit me præ improbis,
qui derelinquunt legem tuam.
54. Cantus (cantandi materia) sunt mihi statuta tua
in domo peregrinationum (hujus vitæ miseriarum) mearum.
55. Memor sum nocte (tribulationis?) nominis tui, Jova,
et observo legem tuam.
56. Hoc est mihi (proprium, vel *solatium*),
quod edicta tua servo.

VIII.

57. Pars mea, Jova, dico,
est observare verba tua (vel, *pars mea Jova est, statuo observare, etc.*).
58. Precor te toto corde,
miserere mei secundum verbum tuum.
59. Reputo vias meas,
et reduco pedes meos ad præcepta tua.
60. Festino, nec cunctor,
observare jussa tua.
61. Laquei (alii, *catervæ*) improborum circumdant me,
legem tuam non obliviscor.
62. Media nocte surgo (vel *surgam*) ad gratias agendas tibi
propter sententias tuas justas.
63. Sodalıs ego *sum* omnibus qui timent te,
et iis qui observant edicta tua.
64. Clementiæ tuæ, Jova, plena est terra;
statuta tua doce me.

IX.

65. Benefacis servo tuo, Jova,
secundum verbum tuum.
66. Bonum intellectum et scientiam doce me,
nam in jussis tuis innitor.
67. Priusquam afflictus essem, erravi (deliqui);
nunc vero sermones tuos observo.
68. Benignus tu es et benefaciens,
doce me statuta tua.
69. Consuunt (Maurer, *agglutinant*) mihi mendacium,
ego toto corde servo edicta tua.
70. Obesum (i. e. stupidum) est, ut pinguedo, cor eorum,
ego lege tua me oblecto.
71. Bene mihi, quod afflictus fui,
ut discerem statuta tua.

72. Melior mihi lex oris tui est,
quam millia auri et argenti.

X.

73. Manus tuæ fecerunt me et formaverunt me;
intelligentem me redde, ut discam jussa tua.
74. Timentes te vident me et latantur,
nam verbum tuum *hauri frustra* exspecto.
75. Novi, Jova, justitiam (justas) esse sententias tuas,
et cum fide (æque) te me afflixisse.
76. Sit, quæso, gratia tua solatio meo,
secundum verbum tuum servo tuo.
77. Superveniat mihi misericordia tua, ut vivam,
nam lex tua deliciæ meæ.
78. Confundantur (spe excidant) insolentes,
nam fallaciter (vel *sine causa*) calumniis me depriment;
ego meditor de edictis tuis.
79. Convertant se ad me cultores tui,
et cognoscant præcepta tua (Ewaldus, *et quæ cognoscunt*).
80. Fiat cor meum perfectum (sine reprehensione; Maurer, *totum*) in statutis
tuis,
ut non pudore afficiar.

XI.

81. Tabescit ad (gall. *après*) salutem tuam anima mea,
nilominus verbum tuum *semper* exspecto.
82. Tabescunt oculi mei desiderio verbi tui (adimplendi),
dum dico: « Quando consolaberis me? »
83. Si etiam fiam ut uter *vinarius* in fumo (aridus et corrugatus),
statuta tua non obliviscor.
84. Quot *sunt* dies *vitæ* servi tui?
quando facies de persecutoribus meis iudicium?
85. Fodiunt mihi insolentes foveas,
qui non *sunt* (alii, *quod non est*) secundum legem tuam.
86. Omnia jussa tua fidelia;
sine causa (vel *dolose*) persequuntur me, juva me.
87. Prope fuit, ut perderent me ad terram (prostratum),
ego vero non dereliqui edicta tua.
88. Secundum gratiam tuam vitæ me restitue,
ut observem præceptum oris tui.

XII.

89. In perpetuum (alii intelligunt *es*), Jova,
verbum tuum firmiter stat in cælis (*cæli* firmitatis imago).
90. Per omnes ætates *manet* fides tua:
fundasti terram, et stat (ita fides tua).

91. Ad sententias tuas stant (gall. *sont debout*) *cuncta* (caeli et terra) hodie
(usque ad hanc diem, semper),
nam omnia *sunt* servi tui.
92. Nisi lex tua deliciae mea,
tunc perissem in miseria mea.
93. In perpetuum non obliviscar edicta tua,
nam iis vitae me restituis (me recreas, vel erigis).
94. Tuus ego *sum*, adjuva me,
nam edicta tua quaero.
95. Me expectant (inhiant) improbi, ut perdant me;
praecipua tua attendo.
96. Omni perfectioni (omnis rei perfectae) vidi finem (gall. *borne*);
late pateus *est* iussum tuum valde.

XIII.

97. Quam diligo legem tuam!
omni tempore illa *est* meditatio mea.
98. Hostibus meis sapienterem me reddunt iussa tua,
nam in perpetuum id (haec) mihi *in oculis est*.
99. Omnibus docentibus me prudentior ego sum,
nam praecipua tua meditatio mea *sunt*.
100. Senioribus intelligentior ego sum,
nam edicta tua servo.
101. Ab omni tramite malo cohibeo pedes meos,
ut observem verbum tuum.
102. A sententiis tuis non recedo,
nam tu instituisti me.
103. Quam levia (suavia) sunt palato meo verba tua!
magis quam mel ori meo.
104. Ex edictis tuis sapere disco,
propterea odi omnem tramitem mendacii.

XIV.

105. Lucerna pedibus meis *est* verbum tuum,
et lux semita mea.
106. Juravi, et praestare id volo,
observatum me esse sententias tuas justas.
107. Afflictus sum valde;
Jova, vitae me restitue (me erige).
108. Spontanea sacrificia oris mei (laudes meas) benevole excipe, Jova,
et sententias tuas doce me.
109. Anima (vita) mea in manibus meis semper,
et legem tuam non obliviscor (eam servo cum vitae periculo).
110. Ponunt improbi laqueum mihi,
et ab edictis tuis non aberro.

111. Peculii instar teneo praecipua tua in aeternum,
nam gaudium cordis mei illa *sunt*.
112. Flexi cor meum ad faciendum statuta tua
in perpetuum usque ad finem.

XV.

113. Divisos (dubitatores, incredulos) odi,
et legem tuam diligo.
114. Protector (Maurer, *latibulum*) meus et clypeus meus tu *es*,
verbum tuum exspecto (in eo confidens).
115. Recedite a me, malefici,
ut servem iussa Dei mei.
116. Sustenta me secundum sermonem tuum, ut vivam,
neque me confundi sinas ab expectatione mea (vel, *propter spem meam*).
117. Suffulci me, ut salvus fiam,
et respicias statuta tua continuo.
118. Contemnis omnes qui aberrant a statutis tuis,
nam vanitas (vana) est fraus eorum.
119. Ut scorias aufers (LXX, *השבתה* *reputavi*) omnes improbos terrae,
ideo diligo praecipua tua.
120. Horret praeter terrore tui caro mea,
atque a sententiis tuis timeo.

XVI.

121. Feci quod aequum et justum est,
non me relinques (dabis) oppressoribus meis.
122. Sponde pro servo tuo (in fidem tuam me recipe) in bonum (in salutem
meam),
ne me vi opprimant insolentes.
123. Oculi mei tabescunt desiderio salutis tuae,
et verbi tui justii (adimplendi).
124. Fac cum servo tuo secundum gratiam tuam,
et statuta tua doce me.
125. Servus tuus ego sum, intelligentem me redde,
ut cognoscam praecipua tua.
126. Tempus est agendi Jovae,
frangunt *impii* legem tuam.
127. Ideo diligo iussa tua,
magis quam aurum et aurum purum.
128. Ideo omnia (Dei) edicta omnis generis recta habeo (probo),
omnem tramitem mendacii odi.

XVII.

129. Mirabilia sunt praecipua tua,
ideo servat ea anima mea.

130. Apertio (declaratio) verborum tuorum illustrat,
intelligentes reddit simplices.
131. Os meum distendo, et inhiio,
nam jussorum tuorum desiderio teneor.
132. Convertite te ad me, et miserere mei,
pro jure *quod est* (debetur; alii, pro more) diligentibus nomen tuum.
133. Gressus meos firma in verbo tuo,
nec in me dominari sinas ullam nequitiam.
134. Redime me ab oppressione hominum,
ut observem edicta tua.
135. Faciem tuam illustras (vel *facies tua luceat*) in servum tuum,
et doce me statuta tua.
136. Rivos aquarum demittunt oculi mei,
quia *impii* non observant legem tuam.

XVIII.

137. Justus tu es, Jova,
et rectus (propr. *rectum*; alii, *rectus in*, etc.) sententiæ tuæ.
138. Præstitisti justitiam præceptorum tuorum (præcepta justa dedisti),
et firmitatem *eorum* (firma) valde.
139. Consumit me indignatio mea,
quod obliviscuntur verba tua adversarii mei.
140. Purum (sincerum) est verbum tuum valde,
et servus tuus diligit illud.
141. Tenuis ego *sum* et contemptus,
edicta tua non obliviscor.
142. Justitia tua jus (justa) est in æternum,
et lex tua veritas (integra, non fallax).
143. Miseria et angustia inveniunt me;
nihilominus jussa tua *sunt* delicia meæ.
144. Jus (justa) *sunt* præcepta tua in æternum;
intelligentem me redde, ut vivam.

XIX.

145. Clamo *ad te* toto corde: exaudi me, Jova,
statuta tua servabo.
146. Voco te, juva me,
et observabo præcepta tua.
147. Prævenio (gall. *je prends les devants*) in crepusculo *matutino* (alii,
vespertino, i. e. nocte), et vociferor,
verbum tuum exspecto (in eo confidens).
148. Præveniunt oculi mei vigiliis (priusquam decedant vigilia nocturnæ),
ad meditandum verbo tuo.
149. Vocem meam audi secundum gratiam tuam,
Jova, secundum sententias tuas vitæ me restitue.
150. Appropinquant *contra me*, qui sectantur scelus,

a lege tua procul absunt.

151. Propinquus *tamen* tu es, Jova,
et omnia jussa tua *sunt* veritas.
152. Dudum scio ex (vel *de*) præceptis tuis,
in perpetuum *servanda* te illa constituisse.

XX.

153. Vide afflictionem meam et eripe me,
nam legem tuam non obliviscor.
154. Age causam meam et redime me,
secundum verbum tuum vitæ me restitue.
155. Procul abest ab improbis salus,
nam statuta tua non quærunt.
156. Misericordia tua magna est, Jova;
secundum sententias tuas vitæ me restitue.
157. Multi *sunt* persecutores mei et adversarii mei;
a præceptis tuis non deflecto.
158. Video perfidos et fastidio,
qui (vel *quia*) verbum tuum non observant.
159. Vide, edicta tua me diligere;
Jova, secundum gratiam tuam vitæ me restitue.
160. Summa verbi tui veritas est,
atque in perpetuum *stat* omnis sententiæ tua justa.

XXI.

161. Principes persequuntur me sine causa,
sed a verbis tuis timet cor meum.
162. Lætor ego de verbo tuo,
ut qui invenit prædam magnam.
163. Mendacium odi et abominor,
legem tuam diligo.
164. Septies (sæpius) per diem laudo te
propter sententias tuas justas.
165. Pax magna est diligentibus legem tuam,
neque *is est* offendiculum.
166. Exspecto salutem tuam, Domine,
et jussa tua facio.
167. Observat anima mea præcepta tua,
et diligo ea valde.
168. Observo edicta tua et præcepta tua,
quia omnes viæ meæ coram te (tibi notæ sunt).

XXII.

169. Appropinquet clamor meus in conspectum tuum, Jova;
secundum verbum tuum intelligentem me redde.

170. Venat obsecratio mea in conspectum tuum; secundum verbum tuum eripe me.
171. Ebulliant labia mea laudes tuas, nam docet me statuta tua.
172. Canat (vel *promuntiet*) lingua mea verbum tuum, nam omnia jussa tua justitia (justissima) sunt.
173. Sit manus tua ad juvandum me, nam edicta tua elegeri.
174. Desiderio teneor salutis tuæ, Jova, et lex tua deliciæ meæ.
175. Vivat (alius *vivet*) anima mea et laudet te, et sententiæ tuæ adjuvent me.
176. Oberro ut ovis perdita : require servum tuum, nam jussa tua non obliviscor.

BELLARMINI EXPLANATIO.

PSALMUS CXVIII.

TITULUS ET ARGUMENTUM.

Alleluia.

Hic Psalmus tribus in rebus omnibus aliis antecellit. *Primo*, utilitate; est enim totus moralis et hortatorius ad vitam secundum legem Domini instituentem, et ea causa est, cur quotidie ab Ecclesia frequentetur. *Secundo*, longitudo; continet enim versus 176, cum Psalmus LXVII, qui ex reliquis longissimus est, non ascendat ultra vers. 78. Causa hujus tantæ longitudo fortasse fuit, ut populus haberet in quo pie et cum fructu occuparetur, dum ter in anno ex omni parte ad tabernaculum ascenderet : videtur enim Psalmus compositus, ut in itinere caneretur, quo Psalmo finito sequuntur Psalmi graduales, qui in ascensione graduum tabernaculi canebantur. *Tertio*, elegantia et artificio alphabetico, siquidem primi octo versus incipiunt singuli a prima littera alphabeti, sequentes octo a secunda, et sic deinceps, ita ut octies totum alphabetum repetatur. Hujus rei causam non aliam esse arbitror, nisi ad memoriam adjuvandam, cum hic Psalmus memoriter recitandus, vel concinendus esset. Explicat hunc Psalmum diligenter SS. Patres, Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, et innumerales alii, tum veteres, tum recentiores. Argumentum Psalmi est encomium legis divine, et exhortatio ad eam servandam; sed interim admiscetur variis affectus, et preces ad Deum.

EXPLICATIO PSALMI.

Vers. 1. *Aleph. 4.* BEATI IMMACULATI IN VIA, QUI AMBULANT IN LEGE DOMINI.

Rectissimo ordine primum argumentum ad suadendam præstantiam et utilitatem divine legis, duci Propheta a beatitudine, quæ est ultimis finis hominis : nam in scientia morali, illud est finis, quod sunt prima principia in scientia naturali. Est autem hic sensus primi versiculi : « Beati » sunt qui in via hujus vitæ non inquinantur luto, vel sordibus peccatorum; illi autem sunt, qui non inquinantur, ac per hoc beati sunt, « qui ambulant in lege Domini, » id est, qui dimissis aliis viis, eligunt viam legis Domini, quæ sola mundissima et nitidissima est. Sed singula verba expendamus. Illud, *beati*, significat tum felicitatem æternam, quæ sola est perfecta beatitudo; tum felicitatem temporalem, quæ in hac vita haberi potest. Itaque sensus est : Beati erunt

æterna felicitate, et nunc etiam beati sunt, id est, læti atque quieti, nihil in hoc mundo cupientes, qui vivunt sine macula peccati, eo quod « ambulant in lege Domini. » Quod enim recta via ad celestem beatitudinem sit observantia legis Dei, docet Christus *Matth. cap. XIX* : « Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. » Quod etiam in hac vita nulli sint feliciores, qui recte ac pie vivunt; notum est tum experientia, tum ratione : nam beatus est, qui habet quidquid vult, et nihil mali vult. Viri iniqui multa mala volunt, et multa non habent eorum quæ volunt. Viri justi nihil mali volunt, et habent quidquid volunt; quia solum Deum volunt, et ejus voluntatem implere cupiunt. Illud, *immaculati*, non significat carentiam omnis peccati, etiam venialis; sic enim nulli essent in hac vita immaculati, sed significat carentiam omnis peccati lethalis, quod solum proprie inducit maculam. Videtur autem sumpta me-

3. NON ENIM QUI OPERANTUR INIQUITATEM, IN Vers. 3. VIIS EJUS AMBULAVERUNT.

taphora a maculis quæ contrahuntur inter ambulandum, cum iter facimus per vias lutasas, aut pulverulentas, aut alio modo sordidas. Illud, *in via*, significat in vita hæc mortali, quæ aptissime dicitur via, cum semper mutetur, et, ut ait Job cap. x : « Nunquam in eodem statu permaneat, » sed ab initio nascendi decurrat sine intermissione usque ad metam moriendi. Denique illud, *in lege Domini*, significat legem Domini esse quamdam viam rectam et mundam, cum peccatum omne prohibeat. Opponitur autem lex Domini legi carnis, de qua Apostolus *ad Roman. VIII* : « Quæ est via cupiditatis, » et plena pulvere superbæ, cæno luxuriæ et aqua sordida avaritiæ.

Vers. 2. 2. BEATI QUI SCRUTANTUR TESTIMONIA EJUS, IN TOTO CORDE EXQUIRUNT EUM.

Declarat priorem versiculum, ac docet non sufficere quancumque legis observantiam ad beatitudinem acquirendam. Multi enim superficie tenus observant legem, dum non occidunt, non furantur, non moechantur; sed non vere ambulant, ut oportet, ad acquirendam felicitatem in lege Domini, quia forte oderunt proximum suum, retinent opes superfluas, cum meretricibus fornicantur. Oportet igitur, si quis beatus esse velit, « ut scrutetur omnia testimonia Domini, » id est, consideret diligenter sensum totius legis, quæ dicitur testimonium, quia testificatur nobis Dei voluntatem; qui enim scrutatur legem, invenit, non solum prohiberi homicidium per legem, *non occides*, sed prohiberi etiam odium et iram, ut Dominus exposuit *Matth. v*; imo juberi amorem, quia finis omnis legis est dilectio; et qui dicit : *Non occides*, ideo dicit, ne ledatur dilectio, et hoc idem intelligit de aliis præceptis, qui ea scrutabitur. Ille autem scrutatur testimonia ejus, qui « ex toto corde exquirunt eum; » qui enim serio Deum querit, et toto corde desiderat ejus gratiam in hoc mundo, et ejus presentiam in futuro, is sine dubio in omni opere suo diligenter scrutatur, quæ sit voluntas ejus, et secundum eam ambulare conatur. Exemplum habemus in viatoribus : qui enim ad aliquam civitatem quam citissime pervenire cupiunt, ii sollicitè scrutantur, et quærent a quibuscumque obviis, quæ sit recta et commoda via ad eam civitatem; qui vero deambulant animi gratia, neque propositum habent locum quo ire cupiant, non multum laborant de via. Ait igitur Propheta : « Beati qui scrutantur testimonia ejus, » id est, dixi bestos qui ambulant in lege Domini; sed explico me beatos dicere voluisse illos, qui ita ambulant in lege Domini, ut diligenter scrutentur sensum totius legis et voluntatem legislatoris; id quod illi soli faciunt, « qui ex toto corde exquirunt Deum, » nihil creatum illi anteposcentes, vel æquant, neque amorem cordis inter Deum et creaturam dividentes; sed solum Deum diligentes in se, et creaturas propter ipsum.

Probat quod supra dixit, eos esse immaculatos, qui ambulant in lege Domini. Probat autem, quoniam nullus eorum, « qui operantur iniquitatem, » ac per hoc inquinati inveniuntur in itinere, « in viis, » id est, legibus Domini ambulavit; id enim manifestum signum est, solam viam Domini prestare immaculatos ambulantes in se. Erit igitur argumentum a contrario sensu : « Qui operantur iniquitatem, » et consequenter qui maculati inveniuntur, non ambulaverunt in viis Domini : igitur qui ambulant in viis Domini, non operantur iniquitatem, et proinde immaculati sunt. Movet hoc loco S. Augustinus questionem, ut ipse dicit, gravissimam : Quomodo qui operantur iniquitatem, non ambulant in viis Domini, cum omnes sancti ambulant in viis Domini, et tamen dicant cum S. Joanne I *epist. cap. 1* : « Si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, » et « omne peccatum sit iniquitas, » eodem Joanne testet *epist. cap. II*. Sed responderi potest eos, qui operantur iniquitatem, non ambulare in viis Domini, quatenus operantur iniquitatem; qui enim operantur iniquitatem lethalem, ambulant contrariam viam viis Domini; qui operantur iniquitatem venialem, ambulant præter viam Domini. Porro sancti viri ambulant in viis Domini, quia voluntatem habent in lege Domini, et in ea semper habitualiter manent, et si quando divertunt a via, quia operantur præter legem Domini, mox per penitentiam et confessionem redeunt in viam.

4. TU MANDASTI MANDATA TUA CUSTODIRI NIMIS. Vers. 4.

Lex Dei cor dilectur testimonium?

Alterum argumentum ducit Propheta ab excellentia legislatoris, quasi dicat : Hæc mandata non sunt mandata hominum, sed Dei, et Dei qui omnino vult a servis suis debitam obedientiam. Sed ut argumentum majorem vim habeat, alloquitur ipsum Deum, dicens : « Tu mandasti mandata tua custodiri nimis, » id est, tu, Domine, qui libere potes servis imperare, et qui potes inobedientiam severissime ulcisci, et qui non potes ignorare, vel oblivisci prævaricatores, « tu, » inquam, « mandasti, » non consilium dando, sed plane imperando, « mandata tua custodiri, » non negligenter et oscitanter, sed diligentissime et summo zelo. Quis igitur erit, qui non continuo applicet animum ad parendum?

5. UTINAM DIRIGANTUR VIE MEÆ, AD CUSTODIENDAS JUSTIFICATIONES TUAS! Vers. 5.

Ex auctoritate tanti legislatoris, et tam severe jubentis, motus Propheta, optat quam diligentissime Dei mandata servare. Sed hoc proponit in persona sua, ut exemplo suo persuadeat omnibus aliis obedientiam exhibere Deo. Si enim ipse rex et princeps supremus ita tremat ad mandata

Beati est qui omnia habet que vult, et nihil mali vult.

Domini, et tanto affectu cupit illa implere, quid facere debent homines privati? « Utinam, inquit, dirigantur viæ meæ! » id est, actiones meæ, consilia mea, sermones mei, « dirigantur, » id est, conformentur rectitudini legis tuæ. « Ad custodiendas justificationes tuas, » id est, ad observandas leges tuas: lex enim Domini variis nominibus in Scripturis, atque in hoc potissimum Psalmo, appellatur, ut quoniam sæpissime mentio ejus faciendæ est, verborum varietate lectoris fastidium minuatur. Igitur nunc dicitur lex, nunc præceptum, nunc mandatum, nunc sermo, nunc eloquium, nunc verbum, nunc alia, quæ perspicua sunt: interdum dicitur testimonium, ut supra monuimus, quoniam lex testificatur voluntatem Dei, interdum justificatio, ut hoc loco, quia justificat observatores suos, id est, justos facit, juxta illud Apostoli Rom. cap. II: « Factores legis justificabuntur. » Dixi autem justiores fieri, qui legem observant, quia prima justificatio, quæ ex peccatoribus efficitur justi, non potest legi tribui, sed gratiæ, dicente eodem Apostolo Gal. II: « Si per legem justitia, ergo Christus gratis mortuus est. »

Vers. 6. 6. TUNC NON CONFUNDAR, CUM PERSPEXERO IN OMNIBUS MANDATIS TUIS.

Colligit magnum fructum ex directione viarum suarum ad custodiendas justificationes Domini. Qui enim attendunt magnitudinem tanti legislatoris, si forte dum operantur, non respiciant ad regulam divinæ legis, et inveniunt postea opera sua distorta, et non conformia rectitudini legis Dei, miro modo confunduntur et erubescunt, neque audent oculos ad Deum levare, dicentes intra se: Quis ego sum, qui opera mea, aut verba mea, aut cogitationes meas ausus sum non conformare rectitudini mandatorum summi Legislatoris, qui ea tanto zelo custodiri jussit? David igitur magnum fructum existimat, ut vere est, non habere causam tantæ confusionis; ideo dicit: Optavi dirigere vias meas ad custodiendas justificationes Domini, quia « tunc non confundar; » neque erit cur erubescam coram te, Domine, « cum perspexero in omnibus mandatis tuis, » id est, cum respexero in omnibus actionibus meis ad regulam mandatorum tuorum, ut rectitudinem ejus conformem omnes actiones meas. Porro phrasit est linguæ hebraicæ, *perspicere in mandatis*, pro eo quod nos dicimus, *perspicere ad mandata*. Ex his intelligimus quantum distent a spiritu et pietate Davidis, qui tam multa faciunt opera distorta, et nullo modo conformia legibus Dei; et tamen confusionem illam internam non concipiunt, quia magnitudinem legislatoris non considerant.

Vers. 7. 7. CONFITEBOR TIBI IN DIRECTIONE CORDIS, IN EO QUOD DIDICI JUDICIA JUSTITIE TUE.

Addit quod non solum non confundetur, sed

etiam gratias agat Deo, quod ejus gratia et adjutorio didicerit observantiam legis divinæ. « Confitebor, inquit, tibi, » id est, laudabo te, et gratias agam tibi, sive confitebor laudes tuas et gratiam tuam, « in directione cordis, » id est, in rectitudine cordis, sive rectissimo corde: confitebor autem laudes tuas, « in eo quod didici, » id est, propterea quod gratia tua adjuvante didici « judicia justitiæ tuæ, » id est, justissimas leges tuas. Est autem hoc loco observandum, illud, *didici*, non significare simplicem cognitionem, quæ ad intellectum pertinet, sed certam persuasionem et approbationem quam illi soli habent, qui reipsa legem observare firmissime apud se constituunt: quomodo accipitur vox *discendi*, Joan. VI, ubi Dominus ait: « Omnis, qui audivit a Patre et didicit, venit ad me; » illi enim discunt a Patre cælesti, qui intus in corde per infusionem Spiritus Sancti certo persuadentur bonum esse credere, vel converti, vel legem servare, etc. Nasclitur autem hæc persuasio ex rectitudine cordis, quia rectis corde optimus videtur Deus, juxta illud *Psalm. LXII*: « Quam bonus Israel Deus his, qui recto sunt corde! » Quibus autem placet Deus, non possunt non placere omnes voluntates Dei, quæ per præcepta manifestantur: quare et ipsa mirifice placent. Porro per *judicia justitiæ* intelliguntur eadem præcepta legis divinæ, quæ nunc dicuntur *judicia*, nunc *justitiæ*, nunc etiam *judicia justitiæ*. *Judicia* dicuntur, quia sunt quedam sententiæ a Deo judicatæ optimæ, sive quedam decreta et statuta divina; dicuntur etiam *justitiæ*, quia sunt regulæ justitiæ continentibus; dicuntur denique *judicia justitiæ*, quia sunt *judicia* et *decreta justissima*. Itaque sensus versiculi est: Laudabo te recto corde, ex eo quod persuasus sum leges tuas esse justissimas, et omnino custodiendas, quod totum non ex me, sed ex gratia tua me habere confiteor.

8. JUSTIFICATIONES TUAS CUSTODIAM, NON ME VERS. 8. DERELINQUAS ESQUEQUAQUE.

Hæc est conclusio primi octonarii, quasi dicat: Igitur cum lex tua custodita faciat beatos, et a te summo legislatore sit proposita, et severissime observari mandata, ego « justificationes tuas custodiam, » id est, decrevi et statui omnibus viribus custodire. Sed tu quoque vicissim non me deseras auxilio et gratia tua, sine qua nihil possum; et si forte justo tuo judicio ad modicum deseras me, ut intelligam infirmitatem meam, et ad te fugere atque in te confidere discam, sallem « non me derelinquas usquequaque, » id est, omnino et in perpetuum. In hebræo habetur *לֹא אֶפְרָשׁ מִיְּדֶיךָ*, usque nimis, sive usque valde, quod in eandem sententiam recidit. Sanctus enim David bene noverat nullum esse in hac peregrinatione, qui aliquando non sentiat gratiæ subtractionem: ait enim in alio loco: « Ego dixi in abundantia mea: Non movebor in æternum. Avertisti faciem

tuam, et factus sum conturbatus, » *Psalm. XXIX*; et in hoc ipso *Psalm. CXVIII*, sæpe David repetit se didicisse mandata Domini, et non minus sæpe rogat doceri eadem mandata.

Vers. 1. Beth. 1. IN EO CORRIGIT ADOLESCENTIOR VIAM SUAM? IN CUSTODIENDO SERMOES TUOS.

Laudavit Dei legem a fine et ab auctore: nunc laudat ab utilitate, quam affert ei cui datur, et quoniam nullus magis indiget lege, quam ingrediens iter vite, id est adolescens, ideo de illo peculiariter loquitur; adolescens enim primo, indiget lege Dei, quia in ipso maxime viget lex membrorum; secundo, quia nondum acquisivit prudentiam proprio experimento; tertio, quia sicut vitori maxime prodest initio itineris invenire rectam viam, ne postquam diu erraverit, cogatur majore labore et dispendio reverti ad principium vite; sic etiam optimum est in adolescentia assuocere mandatis Domini, ut conservet innocentiam. « Bonum est viro, inquit Hieremias *Thren. III*, cum portaverit jugum ab adolescentia sua, » Queritur hoc loco, quid intelligendum sit per *adolescentiorem*. Non existimo Davidem loqui de adolescente lapsu in varios errores, qualis erat filius prodigus de Evangelio, *Luc. cap. XV*; nam ad corrigendos similes errores, necessaria est gratia penitentis; neque sufficit notitia, vel custodia legis; neque videtur David loqui de juniore, ut distingui potest, contra hominem veterem, id est, de homine renovato per gratiam: hic enim agitur de corrigendis erroribus, qui in homine renovato correpti censentur. Existimo igitur Davidem simpliciter loqui de adolescente ratione ætatis, qui indiget remedio contra naturales impetus naturæ corruptæ, « quæ prona est ad malum ab adolescentia sua, » *Gen. cap. VIII*. Est igitur sensus: « In quo corrigi, » id est, qua arte, quo modo, quo remedio « corrigi adolescentior viam suam, » id est, actiones, sive vitam suam corruptam naturali depravatione ex peccato originis, et propensam ad malum? In hebræo et græco habetur in futuro, *in quo corriget*; sed in sensu nulla dissensio est; nam illud, *in quo corrigi*, idem est ac si dictum esset, *in quo corrigere potest*, sive qui debet, unde corrigat errores quos committit in adolescentia sua? Respondet: « In custodiendo sermones tuos; » qui enim ab adolescentia assuescit timere Deum, et ex eo sancto timore sermones Dei, divinas videlicet leges diligenter custodire, is haud dubie multos vitabit errores, cujus rei exemplum habemus in Tobia juniore, « quem pater ejus ab infantia Deum timere docuit, et abstinere ab omni peccato, » *Tob. cap. I*.

Adoles-

centis ma-

xime in-

diget

cogitatio-

ne legis

Dei.

De quo

adoles-

cente lo-

quatur

Prophet-

ta.

Vers. 2. 2. IN TOTO CORDE MEO EXQUISIVI TE: NE REPELLAS ME A MANDATIS TUIS.

Ex hæc tanta utilitate motus David, petit a Deo gratiam servandi mandata, et proponit omnino

illa servare, et exemplo suo idem nos facere docet; ac primum ponit rationem, cur exaudiri debeat, quæ est ratio Evangelii: « Queritis, et invenietis; » et: « Omnis qui querit, invenit, » *Luc. cap. XI*. « In toto corde meo, inquit, exquisivi te. » Hæc est ratio exauditionis, quia exquisivit Dominum toto corde, id est, quæsit gratiam ejus, et cupivit illi placere, ejusque voluntatem adimplere. « Ne repellas me a mandatis tuis; » hæc est mira petitio, quasi Deus, qui « mandavit mandata sua custodiri nimis, » repellere velit aliquem a mandatis suis custodiendis. Sed hic modus loquendi significat necessitatem gratiæ, quam illi soli cognoscunt, qui cupiunt mandata servare, et virium suarum imbecillitatem experiuntur. Igitur « ne repellas me a mandatis tuis, » hunc habet sensum: Ne deseras me gratia tua; alioquin idem esset, ac si repelleres me ab impletionem mandatorum tuorum, cum sine auxilio gratiæ illa servari non possint.

3. IN CORDE MEO ABSCONDI ELOQUIA TUA, UT NON PECCEM TIBI.

4. BENEDICTUS ES, DOMINE, DOCE ME JUSTIFICATIONES TUAS.

Addit aliam rationem cur exaudiri debeat, et rursus petit gratiam legis implende. Ratio cur exaudiri debeat, est magnum desiderium non peccandi, ac per hoc legis custodiendæ. « In corde meo, inquit, abscondi eloquia tua, » id est, in intimo recessu cordis posui legem tuam; sive quod est idem, « eloquia tua, » ut nunquam obliviscer eorum. Finis autem hujus absconcionis est, « ut non peccem tibi. » Itaque desiderium non peccandi, facit ut nunquam oblivisci velim legis divinæ, et ut nunquam obliviscar, abscondi eam in intimo corde, ut nulla res inde mihi illam eripere possit. Præmissa ratione exauditionis, addit petitionem: « Benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas, » ubi illud, *doce*, ut supra diximus, non significat simplicem notitiam: hanc enim se habere testatur cum dicit, « in corde se abscondisse eloquia Domini; » et supra dixit: « Didici judicia justitiæ; » se I significat gratiam implendæ legis. Tunc enim Deus docet justificationes suas, cum per gratiam intus in animo inspirat delectationem legis, et facit ut homo plane persuasus omnino velit legem servare. Illud autem, *benedictus es, Domine*, additur ad confirmandam rationem exauditionis, quasi dicat: Tu, Domine, doce me justificationes tuas, qui ab omnibus rebus creatis benediceris, quia implet omnia benedictione, et inde vivunt et florent; unde dicitur in *Psalm. LXXXIII*: « Etenim benedictionem dabit legislator. » Itaque Deus benedicitur, et benedicit; benedicitur dum laudatur, benedicit dum beneficiâ præstat.

5. IN LABIIS MEIS PRONUNTIAVI OMNIA JUDICIA ORNIS TUI.

Notess. las gra-
tis quan-
ta sit?

Legis
vomin
varia
sunt no-
mina.

Prima
gratia
non est
legi tri-
buenda.